

Випуск 18 з проблеми
«Фармація»
Підстава: Рішення ПК
«Фармація»
Протокол № 29 від 18.06.2003р.

ДИРЕКТОРУ ОБЛАСНОГО (МІСЬКОГО)
ВИРОБНИЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ
«ФАРМАЦІЯ»

№ 231 - 2003

**КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ДЕЯКИХ ГОМЕОПАТИЧНИХ МАТРИЧНИХ
НАСТОЙОК ТА ПРЕПАРАТІВ НА ЇХ ОСНОВІ ХІМІЧНИМИ МЕТОДАМИ**

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ

УКРМЕДІАТЕКІНФОРМ МОЗ УКРАЇНИ

А В Т О Р И :

СОБОЛЄВА В.О.,
КЛИМЕНКО Л.Ю.

м. Київ

Суть впровадження: контроль якості деяких гомеопатичних матричних настоїок та препаратів на їх основі хімічними методами.

Пропонуються для впровадження в практику роботи контролюно-аналітичних лабораторій з контролю якості ліків та гомеопатичних аптек хімічні методи визначення показників якості гомеопатичних матричних настоїок Chelidonium, Berberis, Arnica, Calendula, Plantago, Equisetum, Thuja, Aesculus та гомеопатичних препаратів на їх основі.

Біологічна активність гомеопатичних препаратів із зазначених лікарських рослин зумовлена наявністю таких основних класів біологічних активних речовин (БАР): алкалоїди (Chelidonium, Berberis), флавоноїди (усі зазначені рослини), сапоніни (Arnica, Calendula, Plantago, Aesculus, Chelidonium, Equisetum), дубильні речовини (Plantago, Equisetum, Aesculus, Thuja), каротиноїди (Arnica, Calendula, Equisetum).

Для регламентування якості гомеопатичних матричних настоїок Chelidonium, Berberis, Arnica, Calendula, Plantago, Equisetum, Thuja, Aesculus та препаратів на їх основі пропонуються відомі якісні реакції (кольорові та осаджувальні) для визначення окремих класів БАР.

Крім матричних настоїок реакції проводять з препаратами, виготовленими із них, а саме: тинктурами D1, дигноціями D2–D4, порошковими тритураціями D1–D2, гранулами D3 та мазями, причому із тритурацій, гранул і мазей виготовляють спиртові витяги рівною кількістю спирту відповідної концентрації. Для більш чіткої картини аналізу деякі препарати та витяги з них необхідно попередньо упарювати на водяній бані (УП).

Алкалоїди визначають реакціями Вагнера та Бушарда (розвчин йоду в калію йодиді), Драгендорфа (розвчин вісмуту піграту основного в калію йодиді та оцтовій кислоті), Зоннешейна (розвчин фосфорномолібденової кислоти), з фосфорно-вольфрамовою та пікриновою кислотами.

Позитивні результати дають матричні настойки *Chelidonium* і *Berberis*, їх тинктури D1, дилюції D2 (УП), а також спиртові витяги із тритурації D1 (УП) та 5% мазі *Chelidonium* (УП).

Флавоноїди – реакції з розчином трихлористої сурми, спиртовим розчином калію гідроксиду, розчином аміаку, розчином заліза (ІІІ) хлориду, розчином ваніліну в концентрованій хлороводневій кислоті, розчином свинцю ацетату та ціанідинова реакція.

Даний клас БАР визначається в матричних настойках та тинктурах D1 усіх досліджуваних рослин, дилюціях D2 *Berberis* та упарених дилюціях D2 усіх інших рослин, дилюціях D3 (УП), дилюціях D4 (УП) *Plantago*, *Berberis*, *Arnica*, *Calendula*, а також в спиртових витягах (УП) із гранул D3 і мазей усіх рослин, із тритурацій D1 (УП) *Chelidonium* та D2 (УП) *Arnica* і *Calendula*.

Найбільш чутливими є реакції з розчином аміаку, спиртовим розчином калію гідроксиду та розчином свинцю ацетату, які дозволяють виявляти флавоноїди в упарених дилюціях D3 і D4 вище вказаних рослин.

Сапоніни – реакції Лафона (міді сульфат в концентрованій сірчаній кислоті), Сальковського (хлороформ в концентрованій сірчаній кислоті), з нітратом натрію в концентрованій сірчаній кислоті, з ванілінсірчаним реактивом, з розчином свинцю ацетату. Наявність сапонінів підтверджується в матричних настойках і тинктурах D1 *Chelidonium*, *Aesculus*, *Arnica*, *Calendula*, *Plantago* та *Equisetum*, їх дилюціях D2 (УП) і D3 (УП), витягах із тритурації D1 (УП) *Chelidonium*, D2 (УП) *Arnica* і *Calendula*, гранул D3(УП) та мазей усіх вказаних рослин.

Найбільш чутливими є реакції Лафона та з розчином свинцю ацетату, завдяки яким вдається виявити даний клас БАР у витягах із гранул (УП) та дилюціях D3 і D4 (УП).

Каротиноїди – реакція з хлороформним розчином трихлористої сурми.

Наявність каротиноїдів підтверджується в тинктурах D1 *Arnica* і *Calendula*, дилюціях D2, D3, D4 (УП), витягах із тритурації D2,

гранул D3 та 10% мазей, а також в матричній настойці, тинктурі D1 та дилюції D2 Equisetum.

Дубильні речовини – реакції з розчином желатину, розчином хініну хлориду, розчином заліза (ІІІ) хлориду, бромною водою, кристалічним натрію нітратом в присутності хлороводневої кислоти, розчином середньої солі свинцю ацетату в присутності оцтової кислоти.

Даний клас природних сполук визначається в матричних настойках і тинктурах D1 Aesculus, Thuja, Plantago та Equisetum, дилюціях D2 Plantago і Equisetum, упарених дилюціях D2 Aesculus та Thuja, а також дилюціях D3 (УП), спиртових витягах із гранул D3 (УП) і мазей (УП).

В даному випадку найбільш чутливими є реакції з розчином желатину та натрію нітратом в присутності хлороводневої кислоти, які дозволяють виявляти вказану групу БАР в дилюціях D3 (УП), витягах із гранул D3 (УП) та мазей (УП).

За додатковою інформацією з даної проблеми слід звертатись до авторів листа.

Інформаційний лист складено за матеріалами галузевого ДІФ України
Відповідальний за випуск: проф. А.Р. Уваренко

Написано до друку 20.12.2003. Друк. арк. 0,13. Обл.-вид. арк. 0,08. Тир. 100 прим.
Замовлення № 231. Фотофотстіна лаб. Укрмедінформ МОЗ України.
01004, м. Київ - 4, вул. Горького, 19/21.